

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО АГРАРНИ ТЕХНОЛОГИИ
«ЦАНКО ЦЕРКОВСКИ»

ЦЕНТЪР ЗА ВИСОКИ ПОСТИЖЕНИЯ

гр. Павликени, бул. «Руски» № 46, тел. 0610/5-20-03; 5-32-63 e-mail: info-300619@edu.mon.bg

Утвърдил,

ДИРЕКТОР:.....

/М. Желязкова/

МЕХАНИЗЪМ

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ЗАКРИЛА НА ДЕЦА, ЖЕРТВА НА
НАСИЛИЕ ИЛИ В РИСК ОТ НАСИЛИЕ ЗА УЧЕБНАТА
2025 - 2026 ГОДИНА

Септември, 2025 г.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Училищния Механизъм за превенция и закрила на деца, жертва на насилие или в риск от насилие, следва принципите, заложили в Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция.

Превенцията включва комплекс от мерки, които най-общо имат за цел ограничаване и елиминиране на предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилието.

„Дете в риск“ е дете:

а) чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без тяхната грижа;

б) което е жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация и всякакво друго нехуманно и унижително отношение или наказание в или извън семейството му;

в) за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие;

г) което страда от увреждания, както и от трудно лечими заболявания, констатирани от специалист;

д) за което съществува риск от отпадане от училище или което е отпаднало от училище.

Деца в риск, отглеждани извън семейна среда също трябва да бъдат подготвени за самостоятелен живот, да получат необходимите знания, умения и способности за успешна интеграция на трудовия пазар и в обществения живот. Поради своята специфика, личностни и поведенчески особености, те са по-уязвими от своите връстници и им е необходима целенасочена социалнопедагогическа подкрепа, която да компенсира източниците на дефицити и рискови фактори, които оказват негативно влияние върху цялостното им развитие.

"Насилие" над дете е всеки акт на физическо, психическо или сексуално насилие, пренебрегване, търговска или друга експлоатация, водеща до действителна или вероятна вреда върху здравето, живота, развитието или достойнството на детето, което може да се осъществява в семейна, училищна и социална среда.

1. "Физическо насилие" е причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание без разстройство на здравето.

2. "Психическо насилие" са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето, като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя, настойника или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури подходяща подкрепяща среда.

3. "Сексуално насилие" е използването на дете за сексуално задоволяване.

4. "Пренебрегване" е неуспехът на родителя, настойника или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури развитието на детето в една от следните области: здраве, образование, емоционално развитие, изхранване, осигуряване на дом и безопасност, когато е в състояние да го направи.

5. „Домашно насилие“ е всеки акт на физическо, сексуално, психическо, емоционално или икономическо насилие, както и опитът за такова насилие, принудителното ограничаване на личния живот, личната свобода и личните права, извършени спрямо лица, които се намират в родствена връзка, които са или са били в семейна връзка или във фактическо съпружеско съжителство.

II. ХАРАКТЕРИСТИКИ И ОСОБЕННОСТИ В ПОВЕДЕНИЕТО:

1. Психологически характеристики:

- неадекватна и нереалистична самооценка;
- високи нива на тревожност;
- високи нива на агресивност;
- липса на ясно изразена самоидентификация;
- неувереност;
- емоционални нарушения и емоционална незрялост;
- нарушения в социалните роли;
- емоционална зависимост от оценката на другите;
- страх от отхвърляне;

- потиснатост;
- неудовлетвореност;
- неинициативност;
- занемарено интелектуално развитие;
- забавяне процесите на развитие в интелектуален, емоционален и социален глан;

2. Социалнопедагогически характеристики:

- липса на социални умения - умения за общуване, самостоятелност;
- липса на умения за вземане на решение;
- добра адаптивност към заобикалящите условия, но само през призмата на външния стимул;
- дефицити в ценностната система – ориентираност към ценности с материален характер;
- липса на усвоени просоциални поведенчески модели;
- непознаване на житейски ситуации и дефицит на ролеви модели, които да следват;
- липса на родителски ролеви модел, авторитет и значим възрастен, с когото децата да създадат доверителни отношения (базисно доверие);
- ниска или липса на мотивация за учене и професионално развитие;
- училището не е ценност и не проявяват характерната за децата училищна тревожност;
- ниска социална компетентност и забавена социализация;
- трудна интеграция в обществото;

3. Особенности на поведението:

- чести прояви на физическо насилие спрямо другите;
- вербална агресия спрямо другите – груб език;
- преувеличаване или подценяване на реалността и собствените способности;
- доверчиви и лесни жертви, което ги поставя в риск по отношение на евентуални злоупотреби или злонамерено влияние, същевременно изпитват недоверие и враждебност към заобикалящия свят;
- липса на ясни граници в общуването с другите;
- прилепчивост и нарушаване на личното пространство на другите;
- липса на – те не познават „нормата” и границата на допустимото поведение, което не наранява или наранява другите;
- чувство за неудовлетвореност, завист, ярост и негодувание спрямо другите и проявяват готовност за изява на негативен отговор и при най-малка външна провокация;
- лоша дисциплина, изразяваща се в нарушаване на правилата и отхвърляне на авторитети;
- прекомерно послушание с цел да се „угоди” на външния субект, за да се приспособи и да получи желаното;
- бягство във фантазиите и склонност към изкривяване на реалността и истината;
- детето възприема околния свят като враждебен източник и причина за всички тревоги;
- нисък самоконтрол – предимно външен локус на контрола;

III. ДЕЙНОСТИ ПО ПРЕВЕНЦИЯ

1. Запознаване на целия персонал на ПГАТ „Цанко Церковски” гр. Павликени с Механизма за превенция и закрила на деца, жертва на насилие или в риск от насилие.
2. Запознаване на учениците с видовете насилие в ЧК
3. Събиране на информация за деца в риск – класни ръководители и педагогически съветник

IV. ПРОЦЕДУРА ЗА ДЕЙСТВИЕ

1. Условие за стартиране:

- Ученик от училището е жертва на насилие от пълнолетно лице
- Ученик от училището е жертва на тормоз от друго дете, ученик или група ученици
- Ученик от училището е извършител на тормоз по отношение друг ученик или група ученици

- Ученик от училището извършител на тормоз по отношение на персонал от училище
- Ученик от училището е извършител на деяние, в конфликт със закона

2. Подпроцедура 1. - Използва се ако детето е жертва на насилие от пълнолетно лице

Стъпка 1: Докладване и верифициране на ситуацията

- екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти
- Обсъждане между ученика и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем и получаване на подкрепа за разрешаването му.
- Изготвя се протокол от екипна среща за обсъждане на ситуацията и доклад към органите по закрила на детето с копие до РУО

Стъпка 2: Подкрепата в училище за ученик, за когото е съобщена ситуация на насилие, може да включва:

- консултиране на ученика с психолог;
- консултиране на ученика с педагогически съветник;
- индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество);
- насочване на ученика към занимания, съобразени с неговите потребности;

За документиране на реакцията на този етап е необходим план за действие по случая или доклад на директора до РУО за предприетите от училището мерки.

3. Подпроцедура 2. - Използва се ако е установена ситуации на тормоз

Стъпка 1: Ако се наблюдава ситуация на тормоз, то се вземат мерки тя да се прекрати незабавно.

- При прекратяването на ситуация на тормоз от учителите или друг персонал на училището може да се използва физическа сила за разделяне и/или задържане на едно място на ученици. Задължително е формите на физическа сила/въздействие да са ясно описани в училищните документи.

Различните форми на разумно въздействие зависят от обстоятелствата и могат да включват:

- Казвате на ученика да спре с неподходящото поведение.
- Молите ученика да се държи както трябва, като ясно изразявате какво се очаква от него.
- Разделяне на ученици, които се бият или имат намерение да се сбият;

Когато се използва физическа намеса,/задържане/ винаги трябва да се имат предвид здравето и безопасността на ученика. Физическата намеса трябва да се ограничава до минимална употреба на сила, необходима за разрешаване на проблема и успокояване на ученика. Законът строго забранява употребата на сила, която представлява телесно наказание.

Персоналът НЕ ТРЯБВА НИКОГА да действа по начин, от който основателно може да се очаква, че ще причини нараняване, напр. чрез:

- Задържане за врата;
- Прилагане на хватка, с която може да се затрудни дишането;
- Ритане, шамари, удари с юмрук или какъвто и да е предмет;
- Извиване на ставите;
- Спъване;
- Хващане или дърпане на косата;
- Задържане на ученика с лице към земята.

Стъпка 2: Доклад до директора на училището

До един час след прекратяване на ситуацията на тормоз и/или след научаване за ситуация на тормоз учителя/служителя следва да докладва (устно) за нея на директора. В същия период следва да се уведоми и класния ръководител на участниците в ситуацията.

Стъпка 3: Директорът на училището преценява, съвместно с класния ръководител дали е налице ситуация на тормоз и към кое ниво се отнася.

- Ако се прецени, че става въпрос за конфликт, а не за тормоз, директорът насочва въпроса за решаване от класния ръководител съобразно процедурите на училището;

- Ако ситуацията е на тормоз, директорът нарежда на наблюдаващия ситуацията/получилия сигнала да подготви доклад до председателя на училищния съвет по противодействие на тормоза и да се започнат действия по училищните процедури за реакция при тормоз.

Процедури за противодействие на тормоза:

1. обсъждане между ученика и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем и получаване на подкрепа за разрешаването му;
2. използване на посредник при решаване на конфликт в училище;
3. консултиране на ученика с психолог;
4. консултиране на ученика с педагогически съветник;
5. създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и за решаване на конфликти по ненасилствен начин;
6. насочване на ученика към занимания, съобразени с неговите потребности;
7. индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество);
8. участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището;
9. други дейности, определени в правилника за дейността на институцията.

Подпроцедура 3. - Използва се ако ученик е извършител на деяние, в конфликт със закона.

Стъпка 1: Уведомяване на директора и координатора на координиращия екип на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на учениците за ситуацията. При необходимост директорът уведомява органите на МВР.

Стъпка 2: Обсъждане на ситуацията от екип, който включва директор, координатор, класен ръководител, педагогически съветник, а при необходимост и други членове от персонала на училището. Екипът следва да реши дали ученика се нуждае от мерки за обща подкрепа или от мерки за допълнителна подкрепа за дете в риск.

При обсъждането основен акцент са причините довели до деянието:

- ако предполагаме инцидент, който е довел до непредумишлено деяние, което е противозаконно, то ученикът е добре да получи обща подкрепа, психологическо консултиране и/или кризисна интервенция.

- Ако деянието е умишлено, то най-вероятно става въпрос за дете в риск, което има нужда от екип, оценка на потребностите и допълнителна подкрепа.

Обсъждането на ситуацията да става от гледна точка „Каква подкрепа е необходима на ученика за да постигне промяна в своето поведение?“, а не от гледна точка „Каква санкция, би го възпряла от повторно нарушение и би послужила за пример на останалите ученици?“

Стъпка 3: Стартиране на процедура за оказване на обща подкрепа или процедура за оказване на допълнителна подкрепа на ученика.

V. УЧИЛИЩНА СИСТЕМА ЗА НАСОЧВАНЕ КЪМ ДРУГИ СЛУЖБИ

Училищния координационен съвет /УКС/ за справяне с насилието, осигурява реални партньорства с външни за училището организации, служби и специалисти:

1. Дирекция "Социално подпомагане" - Отдел „Закрила на детето” – Даниела Атанасова
2. РПУ Павликени – инспектор ДПС Петко Атанасов

Приет на заседание на Педагогически съвет с Протокол № 21 / 12.09.2025 г.

**ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО АГРАРНИ ТЕХНОЛОГИИ
«ЦАНКО ЦЕРКОВСКИ»**

ЦЕНТЪР ЗА ВИСОКИ ПОСТИЖЕНИЯ

гр. Павликени, бул. «Руски» № 46, тел. 0610/5-20-03; 5-32-63 e-mail: info-300619@edu.mon.bg

Утвърдил,

ДИРЕКТОР:.....

/М. Желязкова/

**МЕХАНИЗЪМ
ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ
ЗА УЧЕБНАТА 2025 - 2026 ГОДИНА**

Септември, 2025 г.